

Höstraps sortprovning

SAMMANFATTNING

Försöksåret 2015/2016 testades 65 olika höstrapssorter i fem olika försöksserier. sex av sorterna har testats separat i speciella försök med dokumenterad förekomst av klumprot-smitta och redovisas separat i serien OS 25. 27 av sorterna testades för första gången i Sverige vilket sker i serien OS 21. I OS 22/L7 822 testas de tio mest vinterhärdiga sorterna i försök främst placerade i Mälardalen och Närke. Antalet linjesorter har fallit dramatiskt och endast tre sorter ingick i försöken 2016. Dessa testas nu ihop med hybrider i serien OS 27 där sorter som provats två år eller mer ingår. I denna serie, som är den största, ingår totalt 33 sorter. OS 21 och 27 är placerade i Skåne, Kalmar, Gotlands och Väster- och Östergötlands län. Mätare i samtliga försök är en sortblandning bestående av två linjer och två hybrider. Sortblandning 2016 har bestått av linjesorterna Epure och Apanaci samt hybriderna Exstorm och Avatar.

Hösten 2015 får som helhet i landet betecknas som normal men på sina håll lite sen för höstrapssådd. Vintern blev lagom utslagsgivande för höstrapsen och försökstekniskt goda vinterskador har påvisats på ett par platser. Den varma och mycket torra sommaren har påverkat skörden negativt. Så har även angreppen av insekter såsom framförallt skidgallmygga gjort men inte i så pass stor utsträckning att försök har fått kasseras. Däremot blev ett försök i västra Götaland kasserat på grund av viltskador. Högst skördar återfinns i försöken i Östergötland och sydöstra Skåne. I Väderstad i Östergötland har mätaren avkastat 6 163 respektive 5 286 kg/ha i Mantorp. I försöket i Tomelilla i Skåne har mätaren 5 549 kg/ha.

Ekonomisk utvärdering

Utsädeskostnaden för en ny hybrid bedöms i årets försökssammanställning till 700 kr/ha, kostnaden för en linjesort till 250 kr/ha med hänsyn tagit till linjesortens lägre tusenkornvikt. Med samma plantantal eller 20 % högre för linjesorter så motsvarar det ett högre skördebehov för hybriderna på 145-155 kg frö per hektar vid ett fröpris på 3,5 kronor. Lönsamheten i att välja en hybridsort infaller då redan vid ett relativt på tre enheter högre råfettskörd än vad linjesorterna presterar. Det mesta talar alltså starkt för att det är hybrid-sorter som ger bäst odlingsnetto i de allra flesta situationer.

Sortbeskrivningar

Från 2013 mäts alla resultat mot sortblandning. Sortblandning består till 50 % av grobara frön av linjesort och 50 % av hybridsort. Den kraftiga dominansen av hybrider och den minskade provningen av linjesorter gör att vi sedan 2013 redovisar alla sorter i en och samma jämförelse. Hybriderna dominerar och de få linjesorterna är märkta med (OP) efter sitt sortnamn. Hybriderna visar tydligt högre avkastning än linjesorter.

Det finns inte plats att i detalj beskriva och redovisa varje sort, för detta hänvisas till sortval.se publicerad vid SLU. Vi koncentrerar oss i stället här till några nedslag bland de för Sverige mest intressanta sorterna.

Stjälkstyrkan är mestadels god men DK Exprit, DK Excentiel, ES Alegria, PT234 och Safer har signifikant svagare stjälkstyrka än mätaren. Compass, Horcal, Incentive, PT211, PX113, Shrek och V316OL är de mest stjälkstyva sorterna.

Speciellt korta är dvärghybriderna PR44D06, PX113. De längsta sorterna är Compass, DK Explicit, DK Exstorm, Hertz, Horcal, Incentive, Inspiration, Inuit samt PT211.

Flera år av skonsamma vintrar har bidragit till de höga vinterhärdighetssiffrorna i femårssammansättningen samtidigt som hårda vintrar saknas helt i femårsgenomsnittet. Det är orsaken till de lite högre siffrorna på många sorter i denna sammansättning. Generellt så är övervintringen mycket god bland de sorter som testas i Sverige. Mätaren har värdet 90 men består också av fyra mycket vinterhärdiga sorter.

Mognadstiden är för mätaren 352 dagar och de flesta sorterna mognar någon dag före eller efter. Inga sorter är graderade som speciellt tidiga eller sena.

Oljehalten i mätaren är 49,5 % av t.s. Allra högst oljehalt återfinns i Compass följt av V316OL, DK Explicit, och Mercedes.

Avkastning

Försöksåret 2016 var inte alls lika gynnsamt för linjesorter som 2015 vilket är i linje med tidigare år. Det finns många försöksår tillbaka i tiden där hybriderna visat sin styrka vid mer stressade situationer.

I Sverige är Compass en av de mest beprövade sorterna i försöken. Sorten har legat i topp i många år men faller nu tillbaka efter sina åtta år i provning. Vid en helsvensk flerårsjämförelse uppvisar DK Explicit (112), V316OL (112), DK Exentiel (110) och DK Extrovert (109) samtliga signifikant högre råfettskörd än mätaren. Noterbart är att DK Explicit för tredje året i rad ligger över de andra sorterna i område A, B och D+E.

Bäst sorter i område A är DK Explicit, V316OL, DK Exentiel, Dk Exstorm och DK Estrovert men tätt efter kommer den väl beprövade sorten SY Carlo.

I B-området är DK Explicit, DK Extrovert, Mercedes, DK Exstorm och Horcal de fem högst avkastande sorterna.

I D+E-området är DK Explicit, V316OL, DK Extrovert, Mercedes och DK Exstorm de högst avkastande sorterna.

Andra sorter som utmärkt sig under 2016 med hög avkastning men provats för första gången i Sverige är hybriderna Dariot och Dalton från DSV, DK Exalte, DK Exception från Dekalb, Atora från NPZ och SY Harnas från Syngenta.

Tabell 1. Avkastningsresultat från sortförsök 2016

Sort	Skåne Område A		Skåne Område B		ÖSF/FIV Område D+E	
	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal
Sortblandning	1810 (100)	7	1790 (100)	4	2130 (100)	6
Dariot	129	3	129	2	114	3
DK Exentiel	125	3	109	2	108	3
Dalton	124	3	126	2	113	3
DK Extrovert	124	3	124	2	103	3
DK Exalte	122	3	126	2	106	3
DK Exception	122	3	121	2	108	3
DK Explicit	121	4	128	2	119	3
Atora	120	3	120	2	116	3
SY Harnas	118	3	117	2	113	3
DK Exstorm	117	4	117	2	110	3
DK Exprit	117	3	115	2	107	3
INV1030 (RG21306)	117	3	114	2	98	3
Safer	116	3	117	2	100	3
Einstein	116	3	110	2	105	3
MH 11J32	115	3	109	2	104	3
ES Alegria OP	115	3	103	2	95	3
ES Impero	114	3	117	2	102	3
V3160L	114	3	113	2	110	3
SY Carlo	113	4	109	2	105	3
Kuga	113	3	103	2	104	3
Mondial	112	3	116	2	104	3
SY Annabella	112	3	108	2	111	3
SY Alhambra	111	3	111	2	107	3
SY Medal	111	3	111	2	106	3
Bender	111	3	107	2	99	3
SY Fireball	111	3	100	2	111	3
Nimbus	110	3	116	2	112	3
Mantara	110	3	106	2	103	3
SY Fighter	110	3	103	2	110	3
Fencer	110	3	99	2	101	3
DK Severnyi	110	1				
Horcal	109	3	112	2	104	3
Medea	109	3	103	2	106	3
MH 11M16	109	3	102	2	106	3
Hertz	109	3	98	2	103	3
Trezzor	108	3	107	2	108	3
ES Eldorado	108	3	106	2	107	3

Tabell I forts.

Sort	Skåne Område A		Skåne Område B		ÖSF/FIV Område D+E	
	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal
PT211	108	4	104	2	103	3
Garou	107	3	108	2	107	3
INV1020 (RG21213)	107	3	101	2	104	3
Raffiness	106	3	101	2	105	3
Dozzen	105	3	110	2	105	3
PT234	105	3	104	2	104	3
Incentive	105	3	101	2	101	3
CWH 298	104	3	108	2	101	3
Mascara	104	4	106	2	101	3
Archimedes	103	3	113	2	93	3
Compass	103	4	110	2	106	3
Popular	103	3	104	2	106	3
ES Valegro OP	102	3	106	2	104	3
Mercedes	98	3	111	2	113	3
Fonzzi	97	3	103	2	102	3
Inuit	97	4	102	2	99	3
Quartz OP	96	3	104	2	103	3
Avatar	96	4	97	2	96	3
Thure	95	3	90	2	98	3
SY Alistar	88	3	79	2	93	3
Shrek	87	3	108	2	98	3
PR44D06	86	4	92	2	102	3
PX117	86	3	91	2	101	3
PX113	80	3	91	2	94	3

Sorter markerade med OP avser linjesorter

Sortblandning består 2016 av linjesorterna Epure och Apanaci samt hybriderna Exstorm och Avatar

Medel av behandlat-obebehandlat

Beh +3,6%

Tabell 2. Avkastningsresultat från sortförsök 2011-2016

Sort	Skåne Område A		Skåne Område B		ÖSF/FIV Område D+E	
	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal	Råfett kg/ha Rel. tal	Antal
Sortblandning	2170 (100)	39	2240 (100)	31	2150 (100)	35
DK Explicit	112	11	117	9	115	11
V3160L	112	5	108	6	109	5
DK Exentiel	111	5	106	6	101	5
DK Extrovert	108	10	112	9	108	11
DK Exstorm	108	18	110	11	108	13
SY Carlo	107	17	107	11	104	13
DK Exprit	107	5	107	6	102	5
Horcal	106	8	110	7	106	10
Garou	106	8	109	7	104	10
Raffiness	105	5	103	6	107	5
Mantara	105	5	107	6	101	5
Fencer	105	5	103	6	99	5
ES Alegria OP	105	14	102	12	96	15
PT211	104	11	104	9	107	11
Mascara	104	18	107	11	104	13
Incentive	104	5	102	6	103	5
Safer	103	8	108	7	106	10
Popular	103	5	108	6	106	5
SY Fighter	103	10	105	9	106	11
Compass	103	19	105	11	102	13
PT234	103	5	104	6	102	5
Inuit	103	11	105	9	97	11
ES Valegro OP	102	5	101	6	103	5
Avatar	101	16	107	11	101	13
Hertz	101	14	102	11	99	13
Mercedes	100	8	112	7	108	10
Fonzzi	100	5	109	6	104	5
Quartz OP	94	8	98	8	95	9
CWH 298	93	5	99	6	98	5
Shrek	91	5	105	6	100	5
PR44D06	91	19	97	11	98	13
SY Alister	90	6	89	5	94	6
PX113	85	5	97	6	93	5

Sortblandning består 2016 av linjesorterna Epure och Apanaci samt hybriderna Exstorm och Avatar
Samtliga sorter, sortnamn följt av OP indikerar linjesort.

Tabell 3. Sortegenskaper 2012-2016

Sort	Mognad tid dagar	Strållängd cm	Stjälkstyrka	Övervintring	Råfett % av ts
Sortblandning	352	137	94	90	49,5
Avatar	351	138	95	90	50,8
Compass	352	142	97	91	51,3
CWH 298	351	138	93	89	48,5
DK Exentiel	350	138	88	89	49,6
DK Explicit	350	149	91	93	51,1
DK Exprit	351	139	87	89	49,5
DK Exstorm	352	142	91	90	50,4
DK Extrovert	351	138	91	89	50,7
ES Alegria OP	350	131	90	89	50,7
ES Valegro OP	354	132	92	87	50,6
Fencer	352	131	95	89	50,7
Fonzzi	352	133	95	87	50,1
Garou	353	141	94	92	49,8
Hertz	353	146	95	88	49,5
Horcal	353	142	97	92	50,5
Incentive	352	143	98	90	50,5
Inuit	351	146	94	96	51
Mantara	351	131	94	92	49,3
Mascara	352	136	95	89	49,6
Mercedes	352	139	95	90	50,8
Popular	352	136	95	92	50,9
PR44D06	351	120	96	96	49,7
PT211	354	142	97	89	50,5
PT234	351	139	88	92	50,4
PX113	351	119	98	89	49,4
Quartz OP	349	130	93	90	49,6
Raffiness	351	137	96	93	50,8
Safer	350	140	89	90	50
Shrek	352	137	97	90	49,8
SY Alister	351	137	95	90	48,1
SY Carlo	351	141	92	90	49,5
SY Fighter	352	137	95	91	49,6
V3160L	351	139	97	91	51,1

Samtliga sorter, sortnamn följt av OP indikerar linjesort